

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

Ірина Остапйовська

Основи медіаграмотності у початковій школі

Луцьк – 2025

Розробник: Остапйовська І. І., кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензенти: Федонюк А. А., кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри загальної математики та методики навчання інформатики
Антонюк В. З., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

Навчально-методичне видання затверджене на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти. Протокол № 10 від 05.03.2025 р.

О-76

Остапйовська І. І. Основи медіаграмотності у початковій школі: методичні рекомендації з практикумом (навчально-методичний посібник) [Електронне видання]. Луцьк, 2025. 57 с.

Навчально-методичний посібник призначений для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з вибіркового освітнього компонента «Основи медіаграмотності у початковій школі». Рекомендовано науково-педагогічним працівникам та здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А3 Початкова освіта (013 Початкова освіта).

© Остапйовська І. І., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	5
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
ПРАКТИКУМ	10
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ	31
ДОДАТКИ	35
Додаток А. «Вимоги до оформлення текстів доповідей»	35
Додаток Б. «Вимоги до оформлення мультимедійного супроводу»	37
Додаток В. «Зразок оформлення вправ»	51

ВСТУП

Предметом вивчення вибіркового освітнього компонента «Основи медіаграмотності у початковій школі» є основи медіаграмотності як особистісного, соціального, наукового, освітнього феномену та особливості їх формування і розвитку у здобувачів початкової освіти.

2. Пререквізити: «Математика», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі», «Інформаційні технології в початковій освіті», «Сучасний урок інтегрованого навчання в НУШ».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою є формування у майбутніх учителів початкових класів умінь формувати медіаграмотність молодших школярів.

Для досягнення мети освітнього компоненту необхідно забезпечити виконання таких **завдань**, як:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із тенденціями розвитку сучасної освіти в умовах глобальної інформатизації;
- розкрити зміст понять «медіаграмотність», «медіаосвіта», «медіа», «медіакультура» та особливостями їх інтерпретації у суспільстві, науці, освіті тощо;
- сформувати у здобувачів вищої освіти достатні знання, уміння і навички, необхідні для ефективного використання отриманих знань під час організації та проведення освітнього процесу у початкових класах;
- ознайомити майбутніх учителів початкових класів із найактуальнішими методиками та технологіями формування основ медіаграмотності у здобувачів початкової освіти та сформувати і розвинути навички роботи із ними;
- сформувати та розвинути у здобувачів вищої освіти основи медіакультури та медіаграмотності;
- виховувати толерантність, здатність до компромісів та співпраці;
- сприяти формуванню прагнення до самоосвіти та саморозвитку у контексті медіаосвіти та медіаграмотності.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Методи навчання	**Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Зміст феномену медіаграмотності як суспільного, наукового та освітнього явища							
Тема 1. Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище. Особливості медіаосвіти у початковій школі	51	4	4	40	3	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/8
Разом за модулем 1	51	4	4	40	3		8
Змістовий модуль 2. Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах							
Тема 2. Формування основ медіаграмотності у процесі навчання учнів початкових класів	69	4	10	50	5	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/20
Разом за модулем 2	69	4	10	50	5		20
Змістовий модуль 3. Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах							
Тема 3. Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах	28	2	4	20	2	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/8
Разом за модулем 3	28	2	4	20	2		8
Контрольна робота	2		2				КР/60
ІНДЗ							4
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10		100

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні компетентності	
Загальні компетентності	ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові) компетентності	СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності. СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти. СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій. СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і

	здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу. СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.
--	---

Програмні результати навчання	
ПРН-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПРН-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати

	практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПРН-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПРН-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПРН-15	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

Soft skills:

- комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;
- аналітичне та критичне мислення – уміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;
- когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

- емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;
- креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, вміння вільно мислити;
- вміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;
- лідерські якості – сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

ПРАКТИКУМ

Змістовий модуль 1. «Зміст феномену медіаграмотності як суспільного, наукового та освітнього явища»

Тема 1. Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище. Особливості медіаосвіти у початковій школі

Практична робота 1: «Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище» (тах. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-8

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-03, ПРН-06

Soft skills

Ключові поняття: медіаосвіта, медіаграмотність, медіакультура, медіакомпетентності особистості, медіаграмотність особистості, компоненти медіаграмотності особистості, академічна доброчесність, авторське право

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (тах. 2 бали)

Підготуйте доповідь із мультимедійним супроводом на одну із тем (тема обирається згідно номеру у журналі; у випадку якщо здобувачів освіти більше ніж тем у списку, вибір тем починається із першої: наприклад, якщо ОК вивчає 12 здобувачів освіти, а тем 6, то записаний сьомим здобувач обирає тему № 1, восьмим – № 2 і т. д.).

При оформленні текстів доповідей дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток А). При оформленні мультимедійного супроводу дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток Б).

Теми для доповідей

1. Медіаосвіта як освітній феномен
2. Значення медіаосвіти у сучасному суспільстві
3. Вимоги до професійних та особистісних якостей вчителя початкових класів у контексті медіаосвіти

4. Медіаосвіта, медіаграмотність, медіакультура у контексті державної політики України
5. Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище
6. Основні категорії медіаграмотності
7. Зміст медіаграмотності особистості
8. Зв'язок медіаграмотності та академічної доброчесності в освітній діяльності
9. Історія виникнення і становлення медіаграмотності як наукового та суспільного феномену
10. Внесок вітчизняних учених та педагогів у контексті медіаосвітньої діяльності та медіаграмотності

Вправа 2 (max. 2 бали)

Створити колаж-«портрет медіаграмотної особистості» за шаблоном (рис. 1).

Заповніть пункти 1 (1. Знання) та 2 (2. Уміння та навички).

При виконанні вправи можна використовувати, як програмно-технічні засоби ІКТ, так і традиційні (малюнки, рукописні написи, аплікації тощо), а також – комбінувати обидва види засобів.

У зразку використано шаблон обличчя із ресурсу вільного доступу *«Розвиваючі розмальовки для дівчаток, для хлопчиків завантажити і роздрукувати безкоштовно»* (<https://razmolyovki.raskraski.link/poisk-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%87%D1%87%D1%8F/%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8.html>).

У випадку використання шаблонів облич, їх риси додаються на власний розсуд, можна – і свої власні фото.

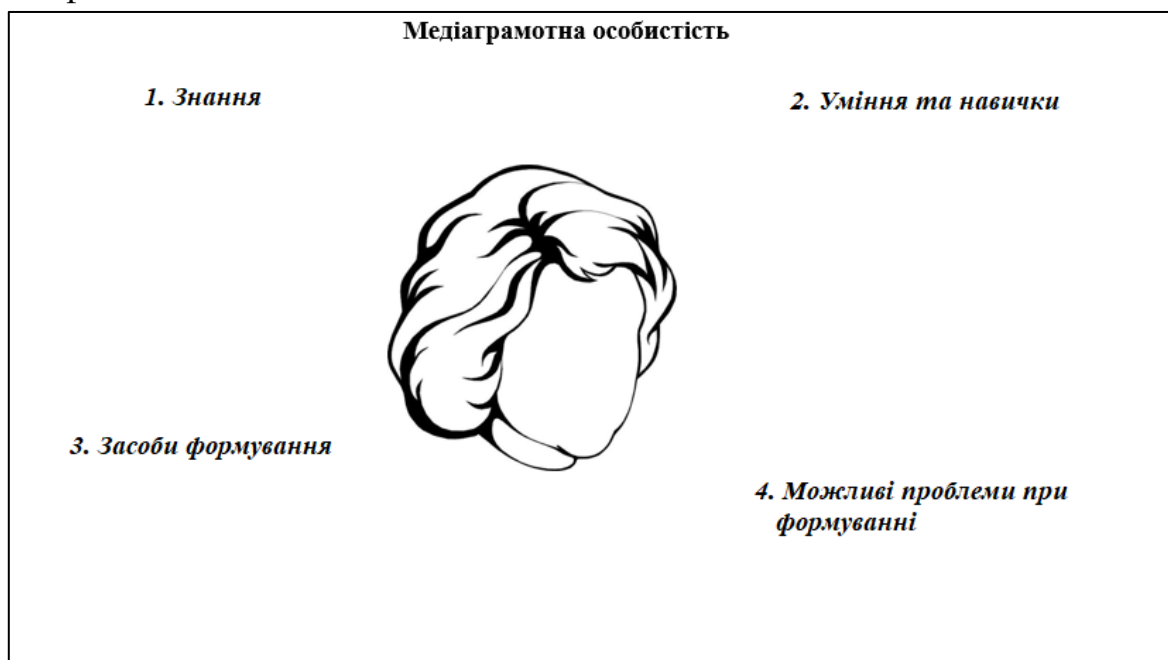

Рис. 1. Шаблон колажу-«портрету медіаграмотної особистості»

Обґрунтуйте свій вибір знань та умінь і навичок медіаграмотної особистості.

Змістовий модуль 1. «Зміст феномену медіаграмотності як суспільного, наукового та освітнього явища»

Тема 1. Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище. Особливості медіаосвіти у початковій школі

Практична робота 2: «Особливості медіаосвіти у початковій школі» (тах. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-8

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-03, ПРН-06

Soft skills

Ключові поняття: медіаграмотність молодших школярів, форми формування основ медіаграмотності молодших школярів, методи формування основ медіаграмотності молодших школярів, засоби формування основ медіаграмотності молодших школярів, навички критичного оцінювання інформації та її джерел, імерсивні технології, штучний інтелект (ШІ), медійні стереотипи, взаємодія із батьками (опікунами) здобувачів початкової освіти, взаємодія із соціальними інституціями у процесі формування і розвитку медіаграмотності здобувачів початкової освіти

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
2. Практикум
3. Підсумки заняття, рефлексія

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (тах. 2 бали)

Підготуйте доповідь із мультимедійним супроводом на одну із тем (тема обирається згідно номеру у журналі; у випадку якщо здобувачів освіти більше ніж тем у списку, вибір тем починається із першої: наприклад, якщо ОК вивчає 12 здобувачів освіти, а тем 6, то записаний сьомим здобувач обирає тему № 1, восьмим – № 2 і т. д.).

При оформленні текстів доповідей дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток А). При оформленні мультимедійного супроводу дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток Б).

Теми для доповідей

1. Особливості формування основ медіаграмотності при технології дистанційного та змішаного навчання

2. Особливості медіаосвіти у початковій школі
3. Особливості формування основ медіаграмотності молодших школярів
4. Форми, методи та засоби формування основ медіаграмотності молодших школярів
5. Роль стереотипів у формуванні основ медіаграмотності молодших школярів
6. Формування навичок критичного оцінювання інформації та її джерел у процесі формування основ медіаграмотності молодших школярів
7. Значення імерсивних технологій у формуванні медіаграмотності молодших школярів
8. Значення технологій штучного інтелекту у формуванні медіаграмотності молодших школярів
9. Взаємодія із батьками при формуванні основ медіаграмотності молодших школярів
10. Взаємодія із представниками територіальних громад, закладів вищої і професійної освіти, культури, медіа тощо при формуванні основ медіаграмотності молодших школярів

Вправа 2 (max. 2 бали)

Доповніть колаж-«портрет медіаграмотної особистості» із вправи 2 практичного заняття 1 (рис. 1).

Заповніть пункти 3 (3. Засоби формування) та 4 (4. Можливі проблеми при формуванні).

При виконанні вправи можна використовувати, як програмно-технічні засоби ІКТ, так і традиційні (малюнки, рукописні написи, аплікації тощо), а також – комбінувати обидва види засобів.

Обґрунтуйте свій вибір засобів формування медіаграмотності, а також запропонуйте шляхи вирішення проблем, які можуть виникати при формуванні і розвитку медіаграмотності особистості.

Змістовий модуль 2. «Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах»

Тема 2. Формування основ медіаграмотності у процесі навчання молодших школярів

Практична робота 3: «Особливості медіаосвіти у початковій школі. Мовно-літературна освітня галузь» (max. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: мовно-літературна (українська мова та література) освітня галузь, мовно-літературна (іноземна мова) освітня галузь, медіатекст, види медіатекстів, аналіз та критичне оцінювання медіатекстів, критерії аналізу та оцінювання медіа текстів, зміст та елементи форми в медіатекстах, джерела медіатекстів для дітей молодшого шкільного віку (книги, комікси, YouTube, телебачення, радіо, дитячі веб-сайти та ін.), створення медіатекстів

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (max. 4 бали)

Проаналізувати програми для початкових класів НУШ із:

1) мовно-літературної (українська мова та література);

2) мовно-літературної (іноземна мова) освітніх галузей. Визначити, які компоненти медіаграмотності і при вивченні якого матеріалу доцільно формувати та розвивати. Підібрати (розробити) вправи для формування і розвитку медіаграмотності при вивченні цих освітніх галузей (по 2 вправи для кожної освітньої галузі).

Усі виконані вправи потрібно подати у формі текстового файлу текстового редактора MS Word (2003, 2007, 2010 тощо) збереженого у форматі *.doc або *.docx українською мовою.

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст (вправи), 3) список використаних джерел та додатки (за необхідності).

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл потрібно назвати **Вправи_Ваше_прізвище_група** (наприклад: **Вправи_Оніщук_ПО-42**) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Максимальна кількість балів за кожну вправу – **1 бал**. Максимальна кількість вправ – 4 (по 2 із кожної освітньої галузі для різних циклів НУШ).

При описі **кожної вправи** дотримуйтесь таких вимог (зразок поданий у Додатку В):

1. Потрібно вказувати:

1) назву вправи,

2) клас (класи, вікову групу здобувачів початкової освіти), на який розрахована вправа,

3) освітня галузь (галузі), які використовуються при формуванні і розвитку медіаграмотності молодших школярів,

4) мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа),

5) додаткові матеріали та ресурси (за необхідності їх можна оформити у додатки та/або подати у формі Інтернет-покликань),

6) алгоритм проведення вправи,

7) список використаних джерел, оформлений згідно вимог *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортований за алфавітом (за необхідності).

Змістовий модуль 2. «Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах»

Тема 2. *Формування основ медіаграмотності у процесі навчання молодших школярів*

Практична робота 4: «Особливості медіаосвіти у початковій школі. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь, громадянська та історична освітня галузь» (max. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь, громадянська та історична освітня галузь, соціалізація молодших школярів у медіапросторі, безпечна поведінка дітей молодшого шкільного віку в медіапросторі, мережевий етикет (нетикет)

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
2. Практикум
3. Підсумки заняття, рефлексія

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (max. 4 бали)

Проаналізувати програми для початкових класів НУШ із:

1) соціальної і здоров'язбережувальної;

2) громадянської та історичної освітніх галузей. Визначити, які компоненти медіаграмотності і при вивченні якого матеріалу доцільно формувати та розвивати. Підібрати (розробити) вправи для формування і розвитку медіаграмотності при вивченні цих освітніх галузей (по 2 вправи для кожної освітньої галузі).

Усі виконані вправи потрібно подати у формі текстового файлу текстового редактора MS Word (2003, 2007, 2010 тощо) збереженого у форматі *.doc або *.docx українською мовою.

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст (вправи), 3) список використаних джерел та додатки (за необхідності).

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл потрібно назвати **Вправи_Ваше_прізвище_група** (наприклад: **Вправи_Оніщук_ПО-42**) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Максимальна кількість балів за кожну вправу – **1 бал**. Максимальна кількість вправ – 4 (по 2 із кожної освітньої галузі для різних циклів НУШ).

При описі **кожної вправи** дотримуйтесь таких вимог (зразок поданий у Додатку В):

1. Потрібно вказувати:

1) назву вправи,

2) клас (класи, вікову групу здобувачів початкової освіти), на який розрахована вправа,

3) освітня галузь (галузі), які використовуються при формуванні і розвитку медіаграмотності молодших школярів,

4) мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа),

5) додаткові матеріали та ресурси (за необхідності їх можна оформити у додатки та/або подати у формі Інтернет-покликань),

6) алгоритм проведення вправи,

7) список використаних джерел, оформлений згідно вимог *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортований за алфавітом (за необхідності).

Змістовий модуль 2. «Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах»

Тема 2. *Формування основ медіаграмотності у процесі навчання молодших школярів*

Практична робота 5: «Особливості медіаосвіти у початковій школі. Математична освітня галузь, інформатична освітня галузь» (тах. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: математична освітня галузь, інформатична освітня галузь, поняття даних у медіа, статистичні дані, пошук інформації у медіа, форми подання інформації у медіа, властивості інформації, створення та аналіз медіапродуктів

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (тах. 4 бали)

Проаналізувати програми для початкових класів НУШ із:

1) математичної;

2) інформатичної освітніх галузей. Визначити, які компоненти медіаграмотності і при вивченні якого матеріалу доцільно формувати та розвивати. Підібрати (розробити) вправи для формування і розвитку медіаграмотності при вивченні цих освітніх галузей (по 2 вправи для кожної освітньої галузі).

Усі виконані вправи потрібно подати у формі текстового файлу текстового редактора MS Word (2003, 2007, 2010 тощо) збереженого у форматі *.doc або *.docx українською мовою.

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст (вправи), 3) список використаних джерел та додатки (за необхідності).

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл потрібно назвати ***Вправи_Ваше_прізвище_група*** (наприклад: ***Вправи_Оніщук_ПО-42***) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Максимальна кількість балів за кожну вправу – **1 бал**. Максимальна кількість вправ – 4 (по 2 із кожної освітньої галузі для різних циклів НУШ).

При описі **кожної вправи** дотримуйтесь таких вимог (зразок поданий у Додатку В):

1. Потрібно вказувати:

1) назву вправи,

2) клас (класи, вікову групу здобувачів початкової освіти), на який розрахована вправа,

3) освітня галузь (галузі), які використовуються при формуванні і розвитку медіаграмотності молодших школярів),

4) мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа,

5) додаткові матеріали та ресурси (за необхідності їх можна оформити у додатки та/або подати у формі Інтернет-покликань),

6) алгоритм проведення вправи,

7) список використаних джерел, оформлений згідно вимог *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортований за алфавітом (за необхідності).

Змістовий модуль 2. «Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах»

Тема 2. *Формування основ медіаграмотності у процесі навчання молодших школярів*

Практична робота 6: «Особливості медіаосвіти у початковій школі. Технологічна освітня галузь, мистецька освітня галузь» (max. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: технологічна освітня галузь, мистецька освітня галузь, мистецькі медійні ресурси, віртуальні музеї, галереї та експозиції, мистецькі огляди

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (max. 4 бали)

Проаналізувати програми для початкових класів НУШ із:

1) технологічної;

2) мистецької освітніх галузей. Визначити, які компоненти медіаграмотності і при вивченні якого матеріалу доцільно формувати та розвивати. Підібрати (розробити) вправи для формування і розвитку медіаграмотності при вивченні цих освітніх галузей (по 2 вправи для кожної освітньої галузі, при цьому для мистецької освітньої галузі обирайте різні види мистецької діяльності).

Усі виконані вправи потрібно подати у формі текстового файлу текстового редактора MS Word (2003, 2007, 2010 тощо) збереженого у форматі *.doc або *.docx українською мовою.

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст (вправи), 3) список використаних джерел та додатки (за необхідності).

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл потрібно назвати **Вправи_Ваше_прізвище_група** (наприклад: **Вправи_Оніщук_ПО-42**) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Максимальна кількість балів за кожну вправу – **1 бал**. Максимальна кількість вправ – 4 (по 2 із кожної освітньої галузі для різних циклів НУШ).

При описі **кожної вправи** дотримуйтесь таких вимог (зразок поданий у Додатку В):

1. Потрібно вказувати:

1) назву вправи,

2) клас (класи, вікову групу здобувачів початкової освіти), на який розрахована вправа,

3) освітня галузь (галузі), які використовуються при формуванні і розвитку медіаграмотності молодших школярів,

4) мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа),

5) додаткові матеріали та ресурси (за необхідності їх можна оформити у додатки та/або подати у формі Інтернет-покликань),

6) алгоритм проведення вправи,

7) список використаних джерел, оформлений згідно вимог *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортований за алфавітом (за необхідності).

Змістовий модуль 2. «Формування основ медіаграмотності у процесі навчання предметів освітніх галузей у початкових класах»

Тема 2. Формування основ медіаграмотності у процесі навчання молодших школярів

Практична робота 7: «Особливості медіаосвіти у початковій школі. Природнича освітня галузь» (max. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: природнича освітня галузь, екологічна культура у медіа, природоохоронна діяльність у медіа, елементи краєзнавства у медіа

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (max. 4 бали)

Проаналізувати програми для початкових класів НУШ із:

1) природничої освітньої галузі. Визначити, які компоненти медіаграмотності і при вивченні якого матеріалу доцільно формувати та розвивати. Підібрати (розробити) вправи для формування і розвитку медіаграмотності при вивченні цієї освітньої галузі (4 вправи по 1 для різних класів від першого до четвертого).

Усі виконані вправи потрібно подати у формі текстового файлу текстового редактора MS Word (2003, 2007, 2010 тощо) збереженого у форматі *.doc або *.docx українською мовою.

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст (вправи), 3) список використаних джерел та додатки (за необхідності).

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл потрібно назвати **Вправи_Ваше_прізвище_група** (наприклад: **Вправи_Оніщук_ПО-42**) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Максимальна кількість балів за кожну вправу – **1 бал**. Максимальна кількість вправ – 4.

При описі **кожної вправи** дотримуйтесь таких вимог (зразок поданий у Додатку В):

1. Потрібно вказувати:

1) назву вправи,

2) клас (класи, вікову групу здобувачів початкової освіти), на який розрахована вправа,

3) освітня галузь (галузі), які використовуються при формуванні і розвитку медіаграмотності молодших школярів,

4) мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа),

5) додаткові матеріали та ресурси (за необхідності їх можна оформити у додатки та/або подати у формі Інтернет-покликань),

6) алгоритм проведення вправи,

7) список використаних джерел, оформлений згідно вимог *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»* (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaoformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортований за алфавітом (за необхідності).

Змістовий модуль 3. «Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах»

Тема 3. Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах

Практична робота 8: «Формування основ безпечної поведінки молодших школярів у медійному просторі засобами медіаграмотності. Співпраця із батьками (опікунами) у процесі позакласної та виховної діяльності з медіаграмотності у початкових класах» (тах. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

Ключові поняття: виховний вплив медіаосвіти, медіавиховання здобувачів початкової освіти, медіаімунітет, гігієна інформаційної медійної діяльності, комп'ютерна залежність, профілактика комп'ютерної залежності, мережеве шахрайство та злочинність, мережевий булінг, сексинг, наративи, пропаганда, мова ворожнечі, захист та самозахист дітей молодшого шкільного віку від шкідливих медіа-факторів, безпека та приватність, «батьківський контроль»

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (тах. 2 бали)

Підготуйте доповідь із мультимедійним супроводом на одну із тем (тема обирається згідно номеру у журналі; у випадку якщо здобувачів освіти більше ніж тем у списку, вибір тем починається із першої: наприклад, якщо ОК вивчає 12 здобувачів освіти, а тем 6, то записаний сьомим здобувач обирає тему № 1, восьмим – № 2 і т. д.).

При оформленні текстів доповідей дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток А). При оформленні мультимедійного супроводу дотримуйтесь вимог поданих у додатках (Додаток Б).

Теми для доповідей

1. Основи безпечної роботи дітей із медіа
2. Комп'ютерна залежність та як її уникнути
3. Феномен «батьківського контролю» та засоби його реалізації у стосунку дітей молодшого шкільного віку
4. Кібербулінг та як захистити (захиститися) від нього
5. Захист молодших школярів від мережевого шахрайства та злочинності
6. Проблема захисту приватності та особистих даних молодших школярів: зміст, шляхи запобігання, усунення наслідків
7. Шкідливий вплив медіа на особистість дитини та як його уникати
8. Вплив наративів, пропаганди, мови ворожнечі та як їм протидіяти
9. Феномени медіаімунітету і гігієни інформаційної медійної діяльності молодших школярів

Вправа 2 (max. 1 бал)

Створити пам'ятку щодо безпечної поведінки у Інтернеті для здобувачів початкової освіти. Кожен пункт пам'ятки проілюструйте доцільним зображенням. Зразок подано на рис. 2. (використано ресурс із сайту Хмельницького ліцею № 16 ім. Володимира Козубняка URL: <http://kolegium16.km.ua/index.php/bezpechne-osvitnie-seredovyshe/bezpeka-v-interneti>)

Рис. 2. Зразок «Пам'ятку щодо безпечної поведінки у Інтернеті»

Обґрунтуйте свій вибір цих положень (правил).

Вправа 3 (max. 1 бал)

Створити пам'ятку-брошуру для батьків (опікунів) молодших школярів щодо організації інформаційної (медійної) діяльності дітей. У ній виділіть такі розділи:

1. Безпека та приватність
2. Організація роботи дітей у мережі (тайм-менеджмент і здоров'язбереження)
3. Небезпеки та їх уникнення і ліквідація наслідків
4. Нетикет та культура медіадіяльності

Обґрунтуйте свій вибір цих положень (правил).

Змістовий модуль 3. «Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах»

Тема 3. Формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах

Практична робота 9: «Формування основ медіаграмотності засобами виховної діяльності в початкових класах» (max. 4 бали)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

ПРАКТИКУМ

Вправа 1 (max. 4 бали)

Підготувати розширений конспект із мультимедійним супроводом виховного заходу, призначеного для формування та розвитку медіаграмотності молодших школярів.

При цьому у додатках до конспекту обов'язково потрібно подати мультимедійний супровід та (за необхідності – додаткові дидактичні матеріали).

Вимоги до оформлення документу-тексту конспекту

Структура документу тексту конспекту містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст конспекту, 3) список використаних джерел, 4) додатки (за необхідності).

Титульний аркуш.

Основний текст конспекту.

Список використаних джерел. Використані джерела необхідно оформити відповідно до чинних вимог (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортувати за алфавітом.

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, лїве – 3 см, праве – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 1,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл	із	текстом	виховного	заходу	потрібно	назвати
						(наприклад:
<i>Конспект_виховний_захід_прізвище_група</i>						
<i>Конспект_виховний_захід_Оніщук_ПО-42),</i>				мультимедійного	супроводу	–
<i>Мультимедіа_виховний_захід_прізвище_група</i>						(наприклад:
<i>Мультимедіа_виховний_захід_Оніщук_ПО-42),</i>				файлів	із	додатками –
<i>ДодатокА_виховний_захід_прізвище_група</i>						(наприклад:
<i>ДодатокА_виховний_захід_Оніщук_ПО-42)</i>						та надіслати викладачеві на вказану адресу.

Практична робота 10 «Контрольна робота (КР)» (max. 60 балів)

Компетенції (ЗК, СК): ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-6, ЗК-7, ЗК-8; СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9, СК-11

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН-01, ПРН-03, ПРН-05, ПРН-06, ПРН-07, ПРН-08, ПРН-09, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-15

Soft skills

План заняття

1. Організаційний момент, оголошення теми, актуалізація опорних знань, мотивація до діяльності
 2. Практикум
 3. Підсумки заняття, рефлексія
-

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Контрольна робота проходить у формі письмового опитування. Здобувачі освіти отримують варіанти КР довільним способом, кожен із варіантів містить два питання із поданого нижче списку. Максимальна кількість балів за відповідь на кожне питання – 30.

Перелік питань до КР

1. Медіаосвіта як освітній феномен
2. Значення медіаосвіти у сучасному суспільстві
3. Вимоги до професійних та особистісних якостей вчителя початкових класів у контексті медіаосвіти
4. Особливості медіаосвіти у початковій школі
5. Медіаосвіта, медіаграмотність, медіакультура у контексті державної політики України
6. Феномен медіакультури особистості у контексті сучасної України
7. Особливості медіакультури молодших школярів
8. Медіаграмотність як суспільне, наукове та освітнє явище
9. Особливості медіаграмотності дітей молодшого шкільного віку
10. Особливості формування основ медіаграмотності молодших школярів
11. Форми, методи та засоби формування основ медіаграмотності молодших школярів
12. Методики та технології формування основ медіаграмотності молодших школярів
13. Особливості формування основ медіаграмотності при технології дистанційного та змішаного навчання
14. Специфіка розробки курсів формування медіаграмотності для початкової школи
15. Досвід вітчизняних та закордонних фахівців педагогічної освіти у контексті формування основ медіаграмотності учнів початкових класів
16. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література). Приклади

17. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення мовно-літературної освітньої галузі (іноземна мова). Приклади
18. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення математичної освітньої галузі. Приклади
19. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення природничої освітньої галузі. Приклади
20. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення технологічної освітньої галузі. Приклади
21. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення інформатичної освітньої галузі. Приклади
22. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей. Приклади
23. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення громадянської та історичної освітніх галузей. Приклади
24. Впровадження елементів медіаграмотності у процес вивчення мистецької освітньої галузі. Приклади
25. Формування навичок протидії мові ворожнечі та пропаганді засобами медіаосвіти. Приклади
26. Роль стереотипів у формуванні основ медіаграмотності молодших школярів класів
27. Формування навичок критичного оцінювання інформації та її джерел у процесі формування основ медіаграмотності молодших школярів. Приклади
28. Значення соціальних мереж у формуванні медіаграмотності та медіакультури молодших школярів
29. Форми, методи і засоби формування основ медіаграмотності у процесі позакласної та виховної діяльності в початкових класах
30. Реалізація основних напрямків виховання у процесі формування основ медіаграмотності молодших школярів. Приклади
31. Взаємодія із батьками при формуванні основ медіаграмотності молодших школярів. Приклади
32. Взаємодія із представниками територіальних громад, закладів вищої і професійної освіти, культури, медіа тощо при формуванні основ медіаграмотності молодших школярів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Антонова О. Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти : Навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2019. 90 с.
2. Вальорска М. А. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. Київ : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
3. Волошенюк О. В., Чорний О. В. Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу «Мистецтво» в НУШ : навч.-метод. пос. Київ : Академія української преси. Центр вільної преси, 2020. 54 с.
4. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності в навчальний предмет «Я досліджую світ» : навч.-метод. пос. Київ : Академія української преси. Центр вільної преси, 2020. 36 с.
5. Грона Н. В. Підготовка майбутнього вчителя до формування медіакультури в учнів початкових класів. *Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника* : збірник матеріалів V Усеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Суми, 29–30 жовтня 2021 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. Вип. 5. С. 39–42. URL: <http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/7702/document.pdf#page=39>
6. Косюк О. М. Теорія масової комунікації : навч.-посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 384 с.
7. Медіаграмотність та критичне мислення в початковій школі : посібник для вчителя / Бакка Т., Голощапова В., Дегтярьова Г., Євтушенко Р. та ін. ; За редакцією Волошенюк О., Дегтярьової Г., Іванова В. Київ : ЦВП, АУП, 2017. 197 с.
8. Медіаграмотність у початковій школі : посібник для вчителя / Волошенюк О. В., Ганик О. В., Голощапова В. В., Дегтярьова Г. А. та ін. ; За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф. Київ : ЦВП, АУП, 2018. 234 с.
9. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник для студентів педагогічних коледжів / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр Вільної Преси, 2014. 431 с.
10. Мокрогуз О. П. Медіаграмотність в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» : навч.-метод. пос. / За ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Академія української преси. Центр вільної преси, 2020. 36 с.
11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» № 2205 від 25.09.2020. *Верховна*

12. Олійник В. В., Андрощук І. М., Остапйовська І. І., Олешко П. С., Пріма Д. А. Формування інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 75. № 1. С. 212–224.
13. Остапйовська І. Інформаційна гігієна як важливий компонент медіаграмотності учнів початкових класів. *Молодь і освіта в умовах викликів XXI століття: українсько-польський збірник матеріалів Міжнародного круглого столу*, м. Івано-Франківськ, 30 травня 2023 р. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2023. С. 157–160.
14. Остапйовська І. Інформаційна діяльність учителя початкової школи відповідно до концепції Нової української школи. *Збірник тез виступів учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів»* (10 грудня 2019 р.). 2019. С. 90–92.
15. Остапйовська І. Роль медіаосвіти у формуванні культури інформаційної діяльності майбутніх учителів початкової школи. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2021. № 3. С. 107–112.
16. Остапйовська І. І., Остапйовська Т. П. Проєктна діяльність як форма індивідуальних науково-дослідницьких завдань з курсу «Інформаційні технології в початковій освіті» підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта. *Innovative trends in science, practice and education. Proceedings of the The VII International Scientific and Practical Conference «Innovative trends in science, practice and education»*, February 22–25, 2022, Munich, Germany. Pp. 338–343.
17. Остапйовська І. І., Остапйовський І. Є. Використання інформаційних технологій у виховній діяльності вчителя початкових класів нової української школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022. 2022. Вип. 207. С. 257–260
18. Петрик Л. В. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до застосування медіазасобів на уроках іноземних мов : дис. ... канд. пед. наук (д-ра філософ.) : 13.00.04. Київ, 2020. 295 с.
19. Пріма Р. М., Остапйовська І. І., Пріма Д. А. Феномен інформаційної діяльності сучасного вчителя початкової школи. *Балканско научно обзрение*. 2020. Т. 4. № 1(7). С. 33–36.

20. Ресурс педагога. НУШ. Нова українська школа : веб-сайт. URL: https://resursna-skrynia.nus.org.ua/?_gl=1%2Ahn79g%2A_ga%2AMTYwMzE5ODk0Ny4xNzExOTkyOTIx%2A_ga_47MGQ50TLG%2AMTcxMTk5MjkyMS4xLjEuMTcxMTk5Mjk1Ni4yNS4wLjA.
21. Рикова В. ТОП програм для створення QR-кодів у 2024 р. *Особистий блог Владислави Рикової* : веб-сайт. 2023. 13 Грудня. URL: <https://vlada-rykova.com/ua/programmy-dlya-sozdaniya-qr-kodov/>
22. Старагіна І. П. Нова українська школа: методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з предметів мовно-літературної освітньої галузі : навч.-метод. пос. / За ред. О. В. Волошенюк, В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси. Центр вільної преси, 2020. 58 с.
23. Типові освітні програми для 1–2 класів НУШ. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
24. Типові освітні програми для 3–4 класів НУШ (Савченко О. Я., Шияна Р. Б.). *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
25. Троцан К., Остапівська І. Можливості засобів відеоконференцій для навчання математики здобувачів початкової освіти. *Педагогічний поступ* : матеріали І Всеукраїнського круглого столу (Луцьк, 15 листопада 2021 р.) / За заг. ред. проф. Пріми Р. М. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. С. 148–151.
26. Тулодзєцький Г., Герціг Б., Графе С. Медіаосвіта в школі та на уроці: Основи і приклади [Текст] / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 405 с.

Інтернет-ресурси та інші джерела

1. Академія української преси : веб-сайт. URL: <https://www.aup.com.ua/>
2. Бібліотека Волинського національного університету : веб-сайт. URL: <http://library.lutsk.ua>
3. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України : веб-сайт. URL: <http://www.education.gov.ua/uk>
4. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua
6. LearningApps.org. URL: <http://learningapps.org>

7. Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності. *EdEra – студія онлайн-освіти* : веб-сайт. URL: <https://verified.ed-era.com/ua>
8. Електронні версії підручників. *Інститут модернізації змісту освіти* : веб-сайт. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Вимоги до оформлення текстів доповідей

Структура документу містить такі компоненти: 1) титульний аркуш, 2) основний текст доповіді, 3) список використаних джерел, 4) додатки (за необхідності).

Титульний аркуш. Оформлюється згідно зразка рис. А. 1.

Основний текст доповіді. Логічна структура доповіді повинна містити такі складові: вступ, основний матеріал, висновки. Виділяти ці складові у тексті не потрібно.

Список використаних джерел. Використані джерела необхідно оформити відповідно до чинних вимог (URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennyaspyshkuvykorystanyhdzherel.pdf>) та відсортувати за алфавітом.

При оформленні тексту документу дотримуйтесь таких вимог:

Розмір аркуша: А4;

Орієнтація аркуша: книжкова;

Поля: верхнє та нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см;

Міжрядковий інтервал: 1,5;

Відступ між абзацами: до – 0, після – 0;

Відступ першого рядка абзацу: 2,25 см;

Шрифт: TimesNewRoman, 14 пт.;

Нумерація аркушів: зверху ліворуч, номер сторінки на першому (титульному аркуші) не ставиться).

Файл із текстом доповіді потрібно назвати *Доповідь_№ згідно списку_Ваше прізвище_група* (наприклад: *Доповідь_12_Онiщук_ПО-42*) та надіслати викладачеві на вказану адресу.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти**

Доповідь на тему:

**WEB-КВЕСТИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ**

**виконала здобувачка освіти групи ПО-42
спеціальності 013 Початкова освіта
Оніщук Ольга Сергіївна**

**науковий керівник:
к. пед. н., доц. Остапівська Ірина Ігорівна**

ЛУЦЬК – 2025

Рис. А. 1. Зразок титульного аркуша доповіді

Вимоги до оформлення мультимедійного супроводу

Під час створення презентацій дотримуйтесь таких технічних вимог та вимог до оформлення.

1. Б. Технічні вимоги

1. Презентація повинна складатися мінімум із 5 слайдів.
2. Перший слайд – титульний (рис. Б. 1), на ньому розміщують тему і прізвище та ім'я автора, групу, спеціальність.

Рис. Б. 1. Приклад титульного слайда

2. Б. Вимоги до оформлення

2. 1. Б. Чому саме презентація?

Відповідь на це питання впливає із означення мультимедійної презентації як програмного продукту, в якому інформація представлена у різному вигляді: візуальному та аудіальному. Таким чином, продуктивність сприйняття інформації значно збільшується, оскільки одночасно задіяні і зоровий, і слуховий канали. Тому там, де це можливо, варто використовувати для тексту та графічних зображень також і звуковий супровід. Дослідження свідчать, що ефективність слухового сприйняття інформації становить 15%, зорового – 25%, а їх одночасне залучення підвищує ефективність сприйняття до 65% (рис. Б. 2.), проте, варто пам'ятати, що людина спроможна одночасно запам'ятовувати не більше трьох фактів, висновків, визначень.

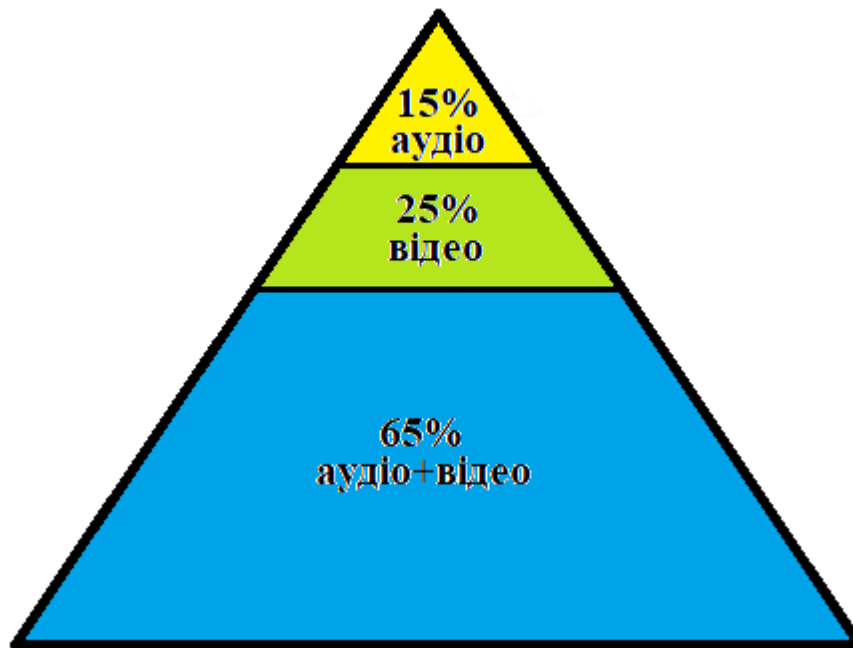

Рис. Б. 2. Піраміда сприйняття

Комп'ютерна/мультимедійна презентація (надалі – просто **презентація**) (від англ. *presentation* – представлення, показ) – це набір картинок-слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Кожен слайд може містити довільну текстову, графічну та відеоінформацію, анімацію, звук, діаграми і графіки, табличні й інші матеріали.

Презентації досить часто застосовуються при проведенні семінарів, конференцій і в ході навчального процесу. За допомогою програм для створення презентацій користувачі, які не є фахівцями у галузі ІКТ, мають можливість створити змістовну яскраву електронну презентацію. Презентації створюються для наочної підтримки певного вербального повідомлення (доповіді, розповіді, звіту тощо).

Основною відмінністю презентацій від решти способів представлення інформації є їх особлива насиченість змістом та інтерактивність, тобто здатність певним чином змінюватися й реагувати на дії користувача.

Переваги презентацій:

- 1) унаочнює матеріали, який презентуються;
- 2) підвищує оперативність і об'єктивність оцінювання результатів дослідження, якості інформації, продукції тощо;
- 3) гарантує безперервний зв'язок у системі «доповідач – цільова аудиторія»;
- 4) сприяє розвитку продуктивних, творчих функцій мислення, формуванню операційного стилю мислення.

Якщо вести мову про освіти, то сучасні мультимедійні заняття часто супроводжуються презентацією у якості наочного посібника чи демонстраційного унаочнення. Презентація до заняття допомагає зробити матеріал наочніше, доступніше, допомагає полегшити розуміння і запам'ятовування матеріалу. Готуючи презентацію до

заняття, педагог продумує структуру уроку, мету і завдання, методи і прийоми, а вибір типу інформації, схем структуризації даних та порядок їх викладу здійснюється ним відповідно до мети створення презентації.

2. 2. Б. Загальні рекомендації стосовно створення презентацій

Умови якісної створення і проведення спішної презентації: «Правило чотирьох П»

Ефективне представлення презентації досягається за рахунок виконання так званого, **«Правила чотирьох П»**: 1) планування, 2) підготовки, 3) практики та 4) презентації.

1. Планування

Визначте основні моменти заняття чи доповіді на основі аналізу специфіки аудиторії.

Опишіть відношення вашої аудиторії до даної теми – її знання та досвідченість, потреби, бажання і цілі. Запитайте себе: «Наскільки аудиторія готова до сприйняття цієї теми?»

Визначте мету презентації, продумайте, як вона співвідноситься з очікуваними результатами. Ви прагнете щось донести до аудиторії, переконати її, навчити, мотивувати свою думку? Коли мета точно сформульована, її легко досягти.

Зміст презентації повинен залежати від цілей доповідача, інтересу та рівня знань аудиторії. Використовуйте загальні й зрозумілі слова і фрази, фокусуючи увагу на меті заняття (доповіді).

2. Підготовка

Перед створенням презентації необхідно:

- 1) ознайомитися із специфікою цільової аудиторії;
- 2) проаналізувати доступні програмно-технічні засоби створення та демонстрування презентації;
- 3) визначити тему та призначення презентації, спосіб демонстрації;
- 4) розробити сценарій презентації;
- 5) продумати зміст усіх слайдів, їх стиль та оформлення.

Крім того, визначте важливість вашого повідомлення. Запитайте себе: «Чому це повідомлення так важливе для мене?»

Сформууйте структуру презентації, виділіть ключові моменти.

Підготуйте цікавий початок презентації. Задайтеся яким-небудь питанням, здивуйте аудиторію або приведіть в приклад який-небудь випадок, здатний зацікавити аудиторію. Відкриття повинне займати від 5% до 10% презентації.

Визначте головні ідеї заняття (доповіді) та обґрунтуйте їх статистикою, документами, аналогіями або наочними прикладами. Майте на увазі, що всі основні ідеї повинні бути пов'язані з темою заняття (доповіді). Враховуючи, що слухачі пам'ятають від 4 до 6 різних позицій, ретельно відбирайте головні ідеї. Вони повинні скласти від 80% до 85% презентації.

Підготуйте хороше завершення презентації, що відповідає меті заняття (доповіді) та запам'ятовується. Це може бути оригінальне (але не надто) підведення підсумків, інше

формулювання теми або внесення сумнівів у ряди слухачів. Також може бути ефективним повернення до початку заняття (доповіді). Під час вибору способу завершення слід визначити, яку реакцію ви чекаєте від слухачів. Завершення повинне займати від 5% до 10% презентації.

Таким чином, передумова створення та показом будь-якої презентації – це логічний аналіз послідовності відображення матеріалу, передбачення можливих питань і добір реплік для коментарів її слайдів. А успішність презентації залежить від того, наскільки ретельно перед її створенням було визначено суть того, про що необхідно розповісти; врахування особливості цільової аудиторії; визначено структури (схеми, сценарію) презентації: послідовність викладення матеріалу, добір різноманітних зображень, анімаційних ефектів та інших елементів, що супроводжують виклад тощо.

Варто також пам'ятати, що при створенні презентацій ***однією із найпоширеніших помилок*** є бажання помістити в презентацію велику кількість відомостей, графічних зображень та анімаційних ефектів, які лише відвертають увагу слухачів від змісту.

3. Практика

Підготуйте презентацію, яка має супроводжувати ваше заняття (доповідь).

Повправляйтеся із доповіддю перед невеликою аудиторією або друзями та дізнайтеся їх думку про зміст і стиль презентації. Нижче перераховані питання, яким слід приділити особливу увагу таким питанням, як:

Чи добре сприймається інформація?

Чи спираються основні моменти заняття (доповіді) на факти?

Чи зрозумілі малюнки та ілюстрації, чи достатньо ілюструють вони дану тему?

Чи не використовуєте ви терміни та вирази, незрозумілі аудиторії?

Чи є завершення презентації таким, що запам'ятовується?

Чи задоволені Ви самі своїм заняттям (доповіддю)?

Запишіть репетицію свого виступу на відео та уважно перегляньте її, відзначаючи всі відхилення від теми й інші негативні моменти. Пам'ятайте, що кращий спосіб боротьби з нервозністю – це упевненість в собі, що зростає із кожним новим виступом. Якщо це можливо, проведіть декілька репетицій, використовуючи нові ідеї та способи подання матеріалу. Зупиніться на тому способі, який вам найбільше подобається. Налаштуйтеся на той час, який вам відведено для презентації.

4. Презентація

Абсолютне володіння даною темою, максимальне залучення уваги аудиторії та донесення до неї важливості вашого повідомлення – запорука успіху. Створіть сприятливу для заняття (доповіді) атмосферу. Говоріть стверджувальним підвищеним тоном. Сповільнюйте мову, щоб виділити основні моменти, витримуйте паузу, щоб відділити їх один від одного. Відповідаючи на запитання, акцентуйте увагу на основні моменти теми, не відхиляйтеся від неї.

2. 3. Б. Вимоги до компонентів презентації

Вимоги до змісту й подання інформації

1. Матеріал повинен бути стислим, інформативним, структурованим;

2. Уся інформація повинна подаватися чітко та у хорошій «технічній» якості;
3. Не розміщуйте на слайді дослівно все, що ви маєте намір сказати словами;
4. Дієслова мають бути в одній часовій формі;
5. При формуванні тексту слайдів потрібно дотримуватися прийнятих правил скорочень;

6. Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок;

7. При формуванні завдань, необхідно ретельно продумати інструкції до її виконання: зрозумілість, чіткість, лаконічність, однозначність;

8. Форма представлення інформації повинна відповідати рівню знань слухачів.

Вимоги до оформлення і структури слайдів

1. Кожен слайд має відображати одну завершену думку (тезу, положення);
2. Текст слайду має складатися із коротких слів та простих речень;
3. Рядок має містити 6–8 слів;
4. Довжина рядка не більше 36 знаків.
5. Усього на слайді має бути 6–8 рядків тексту;
6. Загальна кількість слів на слайді не повинна перевищувати 50;
7. Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії і бути короткими та лаконічними;
8. Заголовки слайдів потрібно підбирати таким чином, щоб вони узагальнювали основні положення та головну думку слайду;
9. У заголовках слід використовувати великі і малі літери;
10. Не варто в заголовках та основному тексті зловживати ВЕЛИКИМИ БУКВАМИ (текстом «під CapsLk»);
11. Для кращого зчитування інформацію потрібно розташовувати горизонтально, а не вертикально;
12. Вирівнювати абзаци тексту необхідно за шириною;
13. Не допускати «рваних» країв тексту;
14. Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом;
15. Рівень запам'ятовування інформації залежить від її розташування на екрані. У лівому верхньому кутку слайда розташовується найважливіша інформація (рис. Б. 3);
16. Намагайтеся розташовувати інформацію максимально близько до центру екрана;

33%	28%
16%	23%

Рис. Б. 3. Рівень сприйняття інформації

17. Не слід використовувати виділення підкресленням, тому що в сприйнятті активних користувачів Інтернету підкреслення пов'язане з гіперпосиланням;
18. Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда;
19. Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац;
20. Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу;
21. Намагайтесь уникати суцільного тексту: він має бути розбитий на короткі фрази або тези;
22. Для структурування інформації доцільно використовувати марковані та/або нумеровані списки;
23. Кількість блоків інформації під час відображення статистичних даних на одному слайді повинна не перевищувати чотирьох;
24. Для ілюстрації найважливіших фактів доцільно використовувати табличні форми подання інформації, а також – діаграми, схеми (блок-схеми): це дозволить подати матеріал компактно та наочно;
25. При оформленні презентації варто враховувати фізіологічні особливості сприйняття кольорів;
26. Слайди повинні бути не надто яскравими, оскільки перенасичення кольорами і деталями створює бар'єр на шляху ефективної передачі інформації;
28. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі;
29. Шаблон повинен відповідати представлений темі (або хоча б бути нейтральним).

Вимоги до фону у презентаціях

1. Фон є елементом заднього (другого) плану: він повинен виділяти, підкреслювати інформацію слайда, але не затуляти її;
2. В рамках однієї презентації доцільно використовувати один фон для усіх слайдів;
3. В рамках однієї презентації потрібно узгодити два головних функціональних кольори: колір фону та колір звичайного тексту;
4. Доцільно використовувати позитивний контраст: світлий фон та темний шрифт;
5. Не варто використовувати малюнок у якості фону, оскільки це підвищує стомлюваність очей і знижує ефективність засвоєння презентованого матеріалу;
6. При виборі фотографій як фону треба або використовувати більш-менш однотонні, іноді ледь розмиті фотографії, або розташовувати текст не на самій фотографії, а на кольоровій підкладці;
7. Не варто також використовувати фон у вигляді анімованого об'єкта;
8. При виборі кольорів фону та шрифту доцільно вибирати їх в одній кольоровій гамі: максимально світлий для фону та максимально темний – для основного шрифту;
9. Рекомендується використовувати світлий фон слайдів (за кольорами: червоний – не менше 255; зелений – не менше 225; синій – не менше 225; поєднання, що рекомендується, – 230, 240, 250).

Рекомендований колір фону

R	G	B	Зразок
230	230	250	

Розстановка пробілів

Під час набору тексту пробіли ставляться:

- 1) після, а не до знаків: крапка; кома; двокрапка; крапка з комою; знак питання; знак оклику; закриваючі лапки; дужка, що закриває текст;
- 2) до, а не після знаків: дужка, що відкриває текст; відкриваючі лапки;
- 3) між окремими словами.

Оформлення числових значень

1. При посиланні на роки певного століття, слід значення року вказувати арабськими цифрами, а століття – римськими (наприклад, 70-і роки XX ст.);

2. Не варто використовувати на слайді числове значення, оформлене у вигляді буквеного скорочення (наприклад, млн., млрд.), доцільно вживати арабські цифри (наприклад, 1 000 000, 1 000 000 000);

Використання шрифтів у презентаціях

1. При створенні презентації для перегляду в електронному вигляді або показу слайдів, використовуються шрифти, які гарно виглядають на екрані;

2. Щоб забезпечити легкість читання, колір тексту потрібно зробити контрастним відносно кольору фону;

3. Вибраний шрифт визначає вплив повідомлення на слухачів: для «консервативної» аудиторії та серйозних повідомлень обирайте класичний шрифт (наприклад, Times New Roman), для «радісних» повідомлень – «веселий» шрифт (наприклад, **Comic Sans MS**).

4. Шрифти з зарубками (Times New Roman і Bookman) доцільно використовувати для друку великих обсягів тексту;

5. Шрифти без зарубок (Arial і Verdana) доцільно використовувати для у заголовках та колонтитулах;

6. Шрифти Verdana, Tahoma та Bookman розроблені спеціально для використання на веб-сторінках;

7. На веб-сторінках можна також використовувати шрифти Arial і Times New Roman;

8. Найкращим шрифтом для читання тексту з екрану є шрифт Verdana;

9. Варто обмежити використання курсиву;

10. Не варто використовувати декоративні чи рукописні шрифти, бо вони ускладнюють читання (*Dancing Script*, *Great Vibes*, ***Lobster***, ***Pacifico***, *Sacramento*, *Vivaldi*

11. Напівжирний шрифт і курсив використовується лише для виділення;

12. У презентації доцільно використовувати не більше 3–4 різних шрифтів;

13. Шрифти потрібно узгоджувати між собою;

14. Розмір шрифту не повинен бути дрібним: рекомендовано від 22 пт. і більший;

15. Під час оформлення презентації краще використовувати такі шрифти: Arial, **Comic Sans MS**, Courier, Georgia, Tahoma, Times New Roman, Verdana;

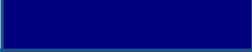
16. Міжрядковий інтервал – полуторний;

17. Дотримуйтесь правила: чим більше приміщення аудиторії – тим більшим повинен бути розмір шрифту.

Рекомендовані розміри шрифтів:

Вид об'єкта	Розмір шрифту
Заголовок слайда	22 – 30 pt
Підзаголовок	20 – 28 pt
Текст	18 – 22 pt
Підписи даних у діаграмах	20 – 24 pt
Підписи осей у діаграмах (якщо є)	18 – 22 pt
Заголовки осей у діаграмах (якщо є)	18 – 22 pt
Шрифт легенди	16 – 22 pt
Номер слайда	14 – 16 pt
Інформація в таблицях	18 – 22 pt

Рекомендовані кольори шрифтів:

Колір	R	G	B	Зразок
чорний	0	0	0	
синій	0	0	255	
темно-синій	0	0	125	
червоний	255	0	0	
темно-червоний	125	0	0	
коричневий	125	125	0	
зелений	0	255	0	
темно-зелений	0	125	0	
малиновий	125	0	125	
бірюзовий	0	125	125	

Вимоги до використання і оформлення графічних об'єктів (ілюстрацій) на слайдах

1. Зображення (графіка) має органічно доповнювати текст;
2. Усі графічні зображення (ілюстрації) повинні бути виконані у високій якості;
3. Пояснення графічних даних розміщують якнайближче до ілюстрації;
4. Підписи до ілюстрації доцільно розміщувати під нею;
5. Пояснення і підписи графічних об'єктів (ілюстрацій) повинні відповідати дійсності та не містити граматичних, стилістичних та ін. помилок;
6. Графічні зображення (ілюстрації) та підписи до них мають з'являтися на екрані одночасно або бути «статичними»;

7. У презентації доцільно використовувати графічні зображення (ілюстрації) виконані в одному стилі (виняток – презентації, у яких досліджуються різні стилі подання графічних об'єктів, види графіки, приклади живописних технік тощо);

8. Якщо текст первинний, а графіка – це всього лише ілюстрація, то краще розмістити текстовий фрагмент у лівому верхньому куті слайда, а графічний об'єкт – внизу праворуч;

9. Якщо графічний об'єкт є смисловою домінантою слайда, а текст – це коментар до малюнка, то в цьому випадку взаємне розташування потрібно зробити інакше: малюнок – зверху ліворуч, а текст – внизу праворуч.

Використання списків, таблиць та діаграм

Списки

1. Списки використовуйте тільки там, де вони потрібні;
2. Не варто використовувати списки з великою кількістю пунктів: орієнтовна кількість використовувати 3–8 пунктів;
3. Великі списки слід «розбивати» і розміщувати на кількох слайдах;
4. Стиль та формат маркерів та нумерації повинні бути однаковими на всіх слайдах презентації;

Таблиці

1. Таблиці повинні бути доречними та органічно доповнювати текст;
2. Усі таблиці повинні бути виконані у високій якості;
3. Таблична інформація вставляється у слайди як таблиця текстового або табличного редактора;
4. Пояснення до таблиць розміщують якнайближче до них;
5. Не варто вставляти в презентації великі таблиці, оскільки вони складні для сприйняття, у такому випадку краще замінювати їх графіками або діаграмами, побудованими на основі цих таблиць;
6. Якщо все ж таблицю показати необхідно, то краще залишити якомога менше рядків і стовпців, привести лише найнеобхідніші дані;
7. Великі таблиці слід «розбивати» та розміщувати на кількох слайдах;
8. При «розбитті» таблиці потрібно дублювати на кожному слайді її рядок заголовків («шапку таблиці»);
9. Під час розміщення таблиці як об'єкта та пропорційній зміні її розміру реальний розмір шрифту, що відображається, повинен бути не менше 18 пт.;
10. Таблиці та підписи і/або пояснення до них мають з'являтися на екрані одночасно або бути «статичними»;
11. Таблиці розміщуються на світлому або білому фоні;
12. Інформація у таблицях, а також – пояснення і підписи до них повинні відповідати дійсності та не містити граматичних, стилістичних та ін. помилок;
13. У презентації доцільно використовувати таблиці виконані в одному стилі.

Діаграми (графіки)

1. Діаграми (графіки) повинні бути доречними та органічно доповнювати текст;

2. Усі діаграми (графіки) повинні бути виконані у високій якості;
3. Діаграми (графіки) створюються із використанням майстра діаграм табличного редактора;
4. Діаграми (графіки) розміщуються на світлому або білому фоні;
5. Дані та підписи не повинні накладатися та зливатися із графічними елементами діаграми (графіка);
6. Необхідно виділяти найбільш важливі частини діаграми (графіка);
7. Під час вибору типу діаграми необхідно визначати тип порівняння даних:
 - 1) покомпонентне (показується розмір кожного компонента у відсотках від якогось цілого),
 - 2) позиційне (виявляємо, як об'єкти співвідносяться один з одним – чи однакові вони, більші або менші за інших),
 - 3) часове (показує, як змінюються дані в часі – що відбувається з тими чи іншими показниками впродовж певних проміжків часу),
 - 4) почасткове (допомагає визначити, скільки об'єктів потрапляє в певні послідовні області числових значень. Наприклад, почасткове порівняння використовується для того, щоб показати, яка частка мешканців відноситься до вікової групи до 10 років, яка – від 10 до 20 і так далі),
 - 5) кореляційне (показує наявність (або відсутність) залежності між двома змінними);
8. Для побудови більшості кругових діаграм краще використовувати не більше шести компонентів. Якщо вам потрібно відобразити більше число компонентів, виберіть із них п'ять найбільш важливих, а останні згрупуйте в категорію «інші»;
9. Під час складання лінійчатих діаграм необхідно переконатися, що проміжок, що розділяє лінійки, менший, ніж ширина самих лінійок;
10. Під час складання графіка пам'ятайте, що лінія має бути жирніша, ніж вісь абсцис чи ординат, яка, в свою чергу, має бути жирнішою за горизонтальні та вертикальні лінії, що створюють координатну сітку;
11. Використовуйте найконтрастніший колір або штрихування для того, щоб виділити найважливіший елемент, підкреслюючи тим самим основну ідею, виражену в заголовку діаграми (графіка);
12. Вертикальні лінії координатної сітки можна використовувати для того, щоб розділити значення параметра за попередні періоди і дані прогнозу або розбити тимчасову вісь;
13. Горизонтальні лінії допомагають точніше порівнювати відносні величини. Тому в кожному окремому випадку треба вирішити, яку саме кількість вертикальних і горизонтальних ліній слід задавати;
14. Для наведення числових даних доцільно використовувати числовий формат із роздільником груп розрядів;
15. Якщо дані є дробовими числами, то число десяткових знаків, що відображається, повинне бути однакове для всієї групи цих даних. Числа слід округлювати та уникати

дробів, якщо точна величина несуттєва. Наприклад, 12% запам'ятовується набагато краще, ніж 12,3% або 12,347%.

Розміщення зображень, аудіо та відеофайлів

1. Аудіо- та відеофайли повинні бути доречними та органічно доповнювати текст;
2. У презентації розміщувати тільки оптимізовані (стислі) хорошої якості аудіо- та відеофайли;
3. Якщо текст первинний, а відео – це всього лише ілюстрація, то краще розмістити текстовий фрагмент у лівому верхньому куті слайда, а відео-об'єкт – унизу праворуч;
4. Якщо ж відео-об'єкт є смисловою домінантою слайда, а текст – це коментар до нього, то в цьому випадку взаємне розташування потрібно зробити інакше: відео-об'єкт – зверху ліворуч, а текст – внизу праворуч;

4. Музика повинна бути ненав'язлива. Її вибір повинен бути виправданий;
5. В одній папці повинні бути всі матеріали (відео, музика, посилання, текстові документи тощо) і файли для показу презентації. Цей спосіб збереження настійно рекомендується у випадку, якщо у презентації є хоча б один аудіо або відеофайл.

Анімація об'єктів і зміна слайдів

1. Анімації повинні бути доречними та органічно доповнювати текст;
2. У титульному слайді використання анімації об'єктів не допускається;
3. В інформаційних слайдах допускається використання анімації об'єктів тільки у випадку, якщо це необхідно для відображення змін, що відбуваються в часовому інтервалі, і якщо черговість появи анімованих об'єктів відповідає структурі заняття (доповіді), але анімація не повинна бути нав'язливою. У решті випадків використання анімації є недоцільним;
4. Не рекомендується обирати ефекти анімації до заголовків, особливо такі, як «Обертання», «Спіраль» тощо;
5. Анімація об'єктів повинна відбуватися автоматично після закінчення необхідного часу;
6. Анімація об'єктів в межах одного слайда «по клацанню» не є раціональною;
7. Для зміни слайдів використовується режим «вручну»;
8. Перехід слайдів у режимі «за часом» не допускається;
9. Для усіх слайдів застосовується однотипний ефект їх переходу;
10. Звуковий супровід анімації об'єктів і переходу слайдів використовується за виключної необхідності;
11. Ефекти анімації застосовувати для акцентування уваги на визначених моментах, поетапного виведення вмісту слайду на екран, для демонстрації руху або послідовності дій;
12. Включення макросів у матеріали не допускається.

2. 4. Б. Загальні вимоги щодо використання кольорів у презентаціях

Фізіологи та психологи вже давно займаються вивченням дії світла і кольору на фізичний та емоційний стан людини. Для створення ефективної та гармонійної презентації слід правильно вибрати її основний колір.

Основний колір презентації – це колір тла більшості слайдів, який і буде створювати загальний настрій глядача.

Під час вибору основного кольору слід зважати на так звану психологічну характеристику кольорів. Вона виражає вплив кольорів на психічний стан людини. Цей вплив може відрізнятися залежно від віку, соціального статусу та настрою людини.

Стимулюючі (теплі) кольори сприяють збудженню й діють як подразники (за спаданням інтенсивності впливу: червоний, помаранчевий, жовтий). Дезінтегруючі (холодні) кольори заспокоюють, викликають сонливий стан (у тому самому порядку: фіолетовий, синій, блакитний, синьо-зелений, зелений). Нейтральні кольори: світло-рожевий, жовто-зелений, коричневий.

Однак у більшості випадків кольори мають таку психологічну характеристику:

Червоний колір – енергійний, агресивний, збуджуючий, на певний час активізує всі функції організму, піднімає настрій;

Жовтий колір – зменшує втомлюваність, стимулює органи зору і нервову систему, сприяє розумовій діяльності та вирішенню проблем;

Зелений колір – фізіологічно найбільш сприятливий для людини, зменшує напругу і заспокоює нервову систему, на тривалий час збільшує працездатність, сприяє критичному і вдумливому підходу до вирішення проблем, зменшенню кількості помилок у прийнятті рішень;

Блакитний колір – знижує значення більшості фізіологічних властивостей організму – пульсу, тиску, тону м'язів, сприяє виникненню відчуття розчарування та підозри;

Синій колір – за дією схожий з блакитним, з більш вираженим ефектом, коли заспокоєння може переходити в пригнічення;

Фіолетовий колір – поєднує властивості синього й червоного кольорів, може викликати неврівноваженість, відчуття незахищеності.

Наведені характеристики впливу деяких кольорів на психічний стан людини можуть також відрізнятися залежно від інтенсивності кольорів. За умови зменшення інтенсивності та яскравості кольору зменшується інтенсивність його дії на психіку людини.

Слід також зважати на те, що простим, насиченим кольорам та їх контрастному поєднанню надають перевагу люди зі здоровою, не перевтомленою психікою. До цієї категорії належать діти, підлітки, люди фізичної праці, люди з прямим і відкритим характером. Малонасичені кольори з тонким поєднанням відтінків, із плавним переходом від одного відтінку до іншого викликають заспокоєння, потребують більш тривалого і вдумливого спостереження об'єктів, їм надають перевагу люди з доволі високим культурним рівнем, середнього та похилого віку, з інтелектуальним спрямуванням трудової діяльності, а також люди зі втомленою або дуже чутливою нервовою системою. Тому ці кольори переважають в одязі людей старшого покоління, в інтер'єрі музеїв, лікарень.

2. 5. Б. Загальні критерії якості дидактичних (освітніх, навчальних) презентацій

- повнота розкриття теми;
- структуризація інформації;
- наявність і зручність навігації;
- доцільно вибраний єдиний стиль слайдів;
- відсутність граматичних, орфографічних і мовних помилок;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- наявність і правильність оформлення обов'язкових слайдів (титольний слайд, зміст, кожен зі слайдів-розділів (підрозділів, підпунктів), висновків (за потреби), список джерел, додатки (за потреби));
- оригінальність оформлення презентації;
- обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів і звукових ефектів;
- придатність презентації для обраної цільової аудиторії;
- грамотність використання кольорового оформлення;
- використання авторських ілюстрацій, фонів, фотографій, відеоматеріалів тощо, їх якість та доцільність;
- наявність дикторського мовлення, його грамотність і доцільність;
- наявність, обґрунтованість і грамотність використання фонового звуку;
- розміщення і комплектування об'єктів;
- виправдане використання ВЕЛИКИХ ЛІТЕР (особливо в заголовках).

Короткий підсумок:

Під час презентації неприпустимо зчитування тексту з презентації, тобто надрукований і вимовний текст не повинні дублювати один одного!!!

Не створюйте презентацій нудних, монотонних, громіздких, ретельно підберіть шаблон, текст, графіку з урахуванням вищезазначеного.

Перевантаженість текстом – найбільш розповсюджене неподобство. Текст може бути тільки тезовим, якщо презентація – лекція. Захаращення текстом призводить до враження, що доповідач сам погано володіє матеріалом і йому потрібна підказка на екрані, щоб не забути щось істотне. Саме такої думки будуть про вас слухачі. Навіть якщо тексту мало, але в якийсь момент він повторює мовлення доповідача (навіть якщо доповідач стоїть спиною до екрану), слухачі у своїй безпосередності відстежуватимуть ваше мовлення на предмет відмінностей від тексту слайдів.

Отже, необхідно дотримувалося неухильно правила: кількість тексту в презентаціях повинно становити 35%. Зараз воно доходить до 80%. Увесь непотрібний текст слід залишити або для усного виступу, або замінити його ілюстративним матеріалом: графіками, картинками тощо.

Застосування анімаційних та інших ефектів доповнить елементами несподіванки і свята або сюрпризного моменту будь-яке заняття чи доповідь.

Текст презентації повинен бути лаконічний і зрозумілий цільовій аудиторії (молодшим школярам, здобувачам вищої освіти, педагогам тощо).

Шаблон презентації та тема оформлення слайдів повинні відповідати представленій темі й задекларованій меті (або хоча б бути нейтральним).

Використані в підготовці додатка Б ресурси

Сиротіна Ю. Г. Рекомендації щодо оформлення мультимедійних презентацій. КЗ «*"Нікопольський фаховий медичний коледж" ДОР*» : веб-сайт. URL: https://nmk.ukr.education/gallery/pravila_prezentaciji.pdf

Методичні рекомендації щодо підготовки ММ-презентацій. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка* : веб-сайт. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ndl.io/template/rekomendacii_prezentacii%D0%B0-2018.pdf

Зразок оформлення вправ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра теорії і методики початкової освіти

Практична робота 3

**ПІДБІРКА ВПРАВ ІЗ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ**

виконала здобувачка освіти групи ПО-42

спеціальності 013 Початкова освіта

Оніщук Ольга Сергіївна

науковий керівник:

к. пед. н., доц. Остапйовська Ірина Ігорівна

ЛУЦЬК – 2025

Вправа 1 «Кращий сюжет для фотографії»

Класи: 1–4

Освітні галузі: мовно-літературної (українська мова та література), мовно-літературної (іноземна мова), природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, мистецька (вправи для різних видів мистецької діяльності).

Мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа: ознайомлення здобувачів початкової освіти із такими поняттями зі світу медіа, як: сюжет, композиція, план, форма; розвиток образного та критичного мислення, навичок володіння своїм тілом, виразністю міміки і жестів, здатності створювати цікаві образи, передаючи характерні особливості зображуваних «фотогероїв»; виховувати емпатію, здатність до співпраці, повагу, уважність.

Додаткові матеріали та ресурси: картки із назвами героїв, яких потрібно зобразити у визначених обставинах (Додаток А) – за кількістю дітей + 10 для індивідуального варіанту вправи та за кількістю планованих груп + 10 для парного/групового варіанту.

Алгоритм проведення вправи

Варіант А (індивідуальний)

1. Бесіда вчителя:

Уявіть собі, що фотографи, які протягом тривалого часу шукають хороший сюжет, побачили дуже цікавий матеріал для своїх знімків. Пам'ятайте, що в фотографії немає руху і звуку, а характер і настрій можна передати лише за допомогою виразу міміки, жестів, пози тіла. Допоможіть фотографам побачити найцікавіші сюжети!

2. Діти обирають собі картки із «фотогероями» та ситуаціями.

3. Бесіда вчителя:

А зараз у вас є 3 хвилини, щоб відтворити вказаного героя та ситуацію, яку побачив фотограф.

4. Діти називають героя і ситуацію та відтворюють «фото».

5. Рефлексія. Обговорення вражень від проведення вправи, почуттів, які виникали під час створення «фото», ставлення до герої і ситуацій тощо.

Варіант Б (парний/груповий)

1. Діти об'єднуються у пари/групи. При створенні груп доцільно дозволити дітям самостійно обирати партнерів або використати рандомний метод (наприклад, жеребкування через вибір номерків, карток із малюнками тощо).

2. Бесіда вчителя:

Уявіть собі, що фотографи, які протягом тривалого часу шукають хороши сюжет, побачили дуже цікавий матеріал для своїх знімків. Пам'ятайте, що в фотографії немає руху і звуку, а характер і настрої можна передати лише за допомогою виразу міміки, жестів, пози тіла. Допоможіть фотографам побачити найцікавіші сюжети!

3. Діти обирають собі картки із «фотогероями» та ситуаціями.

4. Бесіда вчителя:

А зараз у вас є 3 хвилини, щоб відтворити вказаного героя та ситуацію, яку побачив фотограф.

4. Діти називають героїв і ситуацію та відтворюють «фото».

5. Рефлексія. Обговорення вражень від проведення вправи, почуттів, які виникали під час створення «фото», ставлення до герої і ситуацій тощо.

Вправа 2 «Назва вправи»

Класи: _____

Освітні галузі: _____

Мета проведення (плановані результати, медіакомпетентності), на формування і розвиток яких спрямована вправа: _____

Додаткові матеріали та ресурси: _____

Алгоритм проведення вправи

Список використаних джерел

1. Вправи для формування медіаграмотності учнів. *Освітній проект «НаУрок»* : веб-сайт. URL: <https://naurok.com.ua/vpravi-dlya-formuvannya-mediagramotnosti-uchniv-159559.html>

2. Навчальні програми для 1–4 класів. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv>

Зразки карток для вправи «Кращий сюжет для фотографії»

Для варіанту А

1. Козак збирається на Січ
2. Старий характерник готується до бою
3. Дівчина чекає свого коханого з походу
4. Маленький пастух (пастушка)

... ..

Для варіанту Б

1. Двоє козаків побратимів на відпочинку
2. Двійко дівчат біля криниці перед вечорницями
3. Троє дітей збирають ягоди у лісі
4. Українська молодь готується до колядування

... ..

Методична вказівка: «фотогероїв» і «фотосюжети» доцільно вибирати з урахуванням освітньої галузі та тих ключових компетенцій та компонентів медіаграмотності молодших школярів, які плануються до формування, розвитку.

Ірина Ігорівна ОСТАПІЙОВСЬКА

ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
методичні рекомендації з практикумом (навчально-методичний посібник)

О-76

Остапійовська І. І. Основи медіаграмотності у початковій школі : методичні рекомендації з практикумом (навчально-методичний посібник) [Електронне видання]. Луцьк, 2025. 57 с.

Навчально-методичний посібник призначений для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з вибіркового освітнього компонента «Основи медіаграмотності у початковій школі». Рекомендовано науково-педагогічним працівникам та здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А3 Початкова освіта (013 Початкова освіта).

УДК 373.3.016:004(075.8)

О-76

© Остапійовська І. І., 2025